

Darba lietu trīspusējās sadarbības apakšpadomes
sēdes protokols Nr. 31-06 – 14/06

Rīgā

2018.gada 14.jūnijā

Sēdi vada Andris Alksnis - LDDK darba tiesību eksperts

Piedalās:

No valdības puses:

Ineta Vjakse - Labklājības ministrijas Darba attiecību un darba aizsardzības politikas departamenta direktora vietniece

Mārīte Noriņa – Valsts darba inspekcijas Darba tiesību nodaļas vadītāja

Sandris Rāgs - Tieslietu ministrijas Civiltiesību departamenta Vispārējo civiltiesību nodaļas jurists

DLTSA izvirzītie LDDK pārstāvji:

Andris Alksnis – LDDK darba tiesību eksperts

Dace Teice - SIA „Lattelecom”

Inga Kola - A/S „Latvenergo”

Aleksandrs Grigorjevs - SIA „Grif”

Lolita Smiltņiece – VAS „Latvijas Dzelzceļš”

DLTSA izvirzītie LBAS pārstāvji:

Irēna Liepiņa - LBAS priekšsēdētāja vietniece

Inta Sīpola - LAB "ENERĢIJA" priekšsēdētāja vietniece

Kaspars Rācenājs - LBAS jurists

Pieaicinātās personas:

Zaiga Strode - Valsts darba inspekcijas Konsultatīvā centra vadītāja

Juris Kalniņš - LAKRS priekšsēdētājs

Edgars Pastars - Latvijas Komercbanku asociācijas juridiskais padomnieks

Aina Liepiņa - Labklājības ministrijas Darba tirgus politikas departamenta vecākā eksperte

Elīna Celmiņa – Labklājības ministrijas Sociālās iekļaušanas departamenta direktore

Jolanta Geduša - Labklājības ministrijas Darba attiecību un darba aizsardzības politikas departamenta vecākā eksperte

Līga Klemere - Labklājības ministrijas Darba attiecību un darba aizsardzības politikas departamenta vecākā eksperte

Māra Vīksne - Labklājības ministrijas Darba attiecību un darba aizsardzības politikas departamenta vecākā eksperte

Natalja Preisa – LBAS Eiropas Savienības normatīvo aktu un politikas dokumentu eksperte

Darba kārtība

1. LBAS ierosinātais jautājums saistībā ar minimālās stundas tarifa likmes piemērošanu summētā darba laikā.

Ziņotājs: LBAS jurists Kaspars Rācenājs

2. Informācija par Latvijas Komercbanku asociācijas priekšlikumu par Darba likuma grozījumiem saistībā ar darba samaksas izmaksu bezskaidrā naudā.

Ziņotājs: Latvijas Komercbanku asociācijas juridiskais padomnieks Edgars Pastars.

3. Diskusija par iespējamiem grozījumiem Darba likumā saistībā ar personu ar invaliditāti nodarbinātību.

Ziņotājs: Labklājības ministrijas Darba attiecību un darba aizsardzības politikas departamenta direktora vietniece Ineta Vjakse.

4. Diskusija par platformu ekonomiku un darba tiesisko attiecību jautājumiem.

Ziņotājs: Labklājības ministrijas Darba attiecību un darba aizsardzības politikas departamenta vecākā eksperte Līga Klemere.

5. Informācija par izstrādāto prakses standartu - ārstu praksēm.

Ziņotājs: Labklājības ministrijas Darba attiecību un darba aizsardzības politikas departamenta vecākā eksperte Jolanta Geduša.

6. Citi jautājumi.

A.Alksnis atklāj sēdi un ierosina mainīt sēdes darba kārtību

DLTSA nolemj:

Kā pirmo jautājumu izskatīt jautājumu par izstrādāto prakses standartu - ārstu praksēm. Otrais jautājums - LBAS ierosinātais jautājums saistībā ar minimālās stundas tarifa likmes piemērošanu summētā darba laikā. Trešais jautājums - informācija par Latvijas Komercbanku asociācijas priekšlikumu par Darba likuma grozījumiem saistībā ar darba samaksas izmaksu bezskaidrā naudā.

Ceturtais jautājums - diskusija par iespējamiem grozījumiem Darba likumā saistībā ar personu ar invaliditāti nodarbinātību. Piektais jautājums – Diskusija par platformu ekonomiku un darba tiesisko attiecību jautājumiem. Sestais jautājums - jautājumi, kas saistīti ar dalību Starptautiskajā darba organizācijā.

1.jautājums

Informācija par izstrādāto prakses standartu - ārstu praksēm.

Ziņotājs: Labklājības ministrijas Darba attiecību un darba aizsardzības politikas departamenta vecākā eksperte Jolanta Geduša

J. Geduša informē par izstrādāto prakses standartu - ārstu praksēm un aicina DL TSA to apstiprināt. Vienlaikus ziņotāja informē par darba uzsākšanu pie preventīvo pasākumu plāna.

DL TSA nolemj:

Apstiprināt izstrādāto prakses standartu - ārstu praksēm

2.jautājums

LBAS ierosinātais jautājums saistībā ar minimālās stundas tarifa likmes piemērošanu summētā darba laikā.

Ziņotājs: LBAS jurists Kaspars Rācenājs.

Ziņotājs informē par gadījumiem, kad darbiniekam darba laiks netiek noteikts darba līgumā, bet, izmantojot atsauci uz Darba likuma 40. panta trešo daļu, tiek paredzēts darba laiku noteikt darba koplīgumā vai darba kārtības noteikumos, tomēr arī šajos dokumentos tas netiek norādīts.

LBAS norāda uz problēmām minimālās algas aprēķinā, ja darbiniekam noteikts summētais darba laiks, aicinot sasaukt ekspertu grupu un diskutēt par problēmjautājumiem. Iespējams, nepieciešams izstrādāt Ministru kabineta noteikumus, kas detalizētu darba samaksas aprēķinu gadījumā, ja darbiniekam noteikts summētais darba laiks.

LDDK pauž viedokli, ka normatīvā bāze ir pietiekama, tomēr katra uzņēmuma iekšienē jāsakārto normatīvie dokumenti un piemērošanas nosacījumi (precīzi noteikta darba laika uzskaitē, precīza darba samaksas aprēķina shēma utt.), tādejādi novēršot kļūdainu normatīvās bāzes piemērošanu.

VDI norāda, ka rūpīgi seko tam, lai darba līgumā būtu norādīts darba laiks. Summētā darba laika organizācija nozīmē to, ka darbiniekam ir noteikts normāls darba laiks. VDI tomēr saskaras ar problēmām, kas saistītas ar vidējās samaksas aprēķinu.

LDDK un valdības pārstāvji aicina LBAS sagatavot precīzus jautājumus un priekšlikumus, un pauž gatavību tos apspriest ekspertu līmenī.

LBAS piedāvā uzdot konkrētus jautājumus jau sēdes laikā, vaicājot, kā rīkoties tiesā, ja darbiniekam darba laiks netiek noteikts darba līgumā, bet, izmantojot atsauci uz Darba likuma 40. panta trešo daļu, tiek paredzēts darba laiku noteikt darba koplīgumā vai darba kārtības noteikumos, tomēr arī šajos dokumentos tas netiek norādīts.

Sēdes dalībnieki uzskata, ka šādā gadījumā tiesas kompetence ir izlemt, kā rīkoties. LBAS pienākumos būtu informēt savus biedrus par to, ka darba līgumā, darba koplīgumā vai darba kārtības noteikumos obligāti jābūt norādītam darba laikam.

LBAS vaicā, vai, ņemot vērā Labklājības ministrijas mājas lapā ietverto aprēķinu, gadījumā, ja darbiniekam ir noteikts summētais darba laiks, 2018.gada janvārī darbiniekam būtu jānostrādā 176 vai 184 stundas.

A.Liepiņa atbild: “176. Tas attiecas uz jebkuru, kam noteikts normālais darba laiks. Summētais darba laiks ir tikai darba laika uzskaites veids”.

LBAS vaicā, vai virsstundas 2018.gada janvārī sāk aprēķināt sākot no 177. nostrādātās stundas?

A.Liepiņa atbild apstiprinoši.

DLTSA nolemj:

Pieņemt LBAS sniegto informāciju zināšanai. Turpināt darbu pie konkrētiem jautājumiem un priekšlikumiem ekspertu līmenī.

Par apspriežamo jautājumu izsakās: A.Alksnis, I.Sīpola, I.Liepiņa, J.Kalniņš, I.Kola, A.Liepiņa, L.Smiltniece, M.Noriņa, I.Vjakse, D.Teice u.c.

3.jautājums

Informācija par Latvijas Komerčbanku asociācijas priekšlikumu par Darba likuma grozījumiem saistībā ar darba samaksas izmaksu bezskaidrā naudā.

Ziņotājs: Latvijas Komercbanku asociācijas juridiskais padomnieks Edgars Pastars.

Ziņotājs informē par Latvijas Komercbanku asociācijas priekšlikumu:

- 1) aizstāt Darba likuma 70.panta pirmajā teikumā vārdu „skaidrā” ar vārdu „bezskaidrā” un otrajā teikumā vārdu „bezskaidrā” ar vārdu „skaidrā” (līdzīgi kā tas noteikts Igaunijas „Darba likumā”) **vai**
- 2) Papildināt Darba likuma 70.pantu ar trešo teikumu šādā redakcijā:
„Darba samaksa aprēķināma un izmaksājama tikai bezskaidrā naudā no dienas, kad izmaksātā darba samaksa kalendārā gada ietvaros pārsniedz naudas summu, no kuras kredītiestādei un maksājumu pakalpojumu sniedzējam saskaņā ar likumu “Par nodokļiem un nodevām” Valsts ieņēmumu dienestam sniedzama informācija par fiziskās personas konta apgrozījumu.” (līdzīgi, kā tas noteikts Francijas Darba kodeksā).

Ziņotājs informē, ka pamatojums priekšlikuma izstrādei ir tas, ka skaidras naudas izmaksa darbiniekiem kopumā veicina ēnu ekonomiku, kā arī tas, ka būtu samazināma skaidras naudas aprīte bankās.

Sēdes dalībnieki norāda, ka skaidra nauda tomēr ir nepieciešama ļoti bieži. Piedāvātie grozījumi Darba likuma 70.pantā nemazinās “aplokšņu algu” izmaksu. Vienlaikus komisijas maksa par bankas terminālu izmantošanu nemudina preču un pakalpojumu tirgotājus tos izmantot. Tāpat būtu jāapsver banku un bankomātu pieejamība, īpaši lauku apvidos, kur pēdējo gadu laikā slēgtas daudzu banku filiāles, kā arī likvidēti bankomāti.

LDDK norāda, ka gadījumā, ja tiks nodrošināts pietiekami plašs banku un bankomātu tīkls un samazināta komisijas maksa par bankas terminālu izmantošanu, tad iespējams, ka diskusiju varētu turpināt.

LBAS piekrīt LDDK viedoklim.

Valdības puses pārstāvji piekrīt sociālo partneru viedoklim.

DLTSA nolemj:

Pieņemt Latvijas Komercbanku asociācijas priekšlikumu zināšanai.

Par apspriežamajiem jautājumiem izsakās: A.Alksnis, I.Liepiņa, I.Kola, L.Smiltniece, M.Noriņa, I.Vjakse, K.Rācenājs, D.Teice u.c.

4.jautājums

Diskusija par iespējamiem grozījumiem Darba likumā saistībā ar personu ar invaliditāti nodarbinātību.

Ziņotājs: Labklājības ministrijas Darba attiecību un darba aizsardzības politikas departamenta direktora vietniece Ineta Vjakse.

Jautājums tika skatīts NTSP sēdē, kur vienošanās netika panākta, tādēļ tika nolemts diskusijas turpināt DLTSA.

LDDK joprojām uzskata, ka Darba likuma 109.panta otrā daļa ir izslēdzama, kamēr 108.pants saglabājams. Tomēr gatavi tālāk sarunām.

LBAS min, ka varbūt iespējams noteikt garāku uzteikuma termiņu personām ar invaliditāti, papildus garantijas darba tiesisko attiecību izbeigšanas gadījumā vai kādu citu kompensācijas mehānismu. Darba likuma 108. pantā noteiktā garantija personām ar invaliditāti nav pietiekama.

LDDK informē, ka ir atvērti diskusijām, tomēr uzskata, ka Darba likuma 109. panta otrā daļa faktiski darbojas pretēji personu ar invaliditāti interesēm. Tā ir diskriminējoša.

LDDK norāda, ka sagaida no valdības puses priekšlikumus par atbalsta pasākumiem darba devējiem, kas vēlas nodarbināt vai jau nodarbina personas ar invaliditāti – nodokļu atlaides, jaunas, speciālas NVA programmas, darba vides pielāgošanu personām ar invaliditāti, slimības naudas apmaksu no valsts līdzekļiem no pirmās darbnespējas dienas atkārtotas darbnespējas gadījumā utt.

LBAS arī min, ka arī sagaida no valdības puses priekšlikumus atbalsta pasākumiem darba devējiem, jo pagaidām sociālie partneri nevar vienoties.

DLTSA nolemj:

Nepieciešami priekšlikumi no valdības puses par konkrētiem atbalsta pasākumiem darba devējiem, kas vēlas vai jau nodarbina personas ar invaliditāti. Tad diskusijas par jautājumu tiks turpinātas.

Par apspriežamajiem jautājumiem izsakās: A.Alksnis, E.Celmiņa, A.Grigorjevs, I.Liepiņa, I.Kola, L.Smiltniece, M.Noriņa, I.Vjakse, D.Teice, K.Rācenājs u.c.

5. jautājums

Diskusija par platformu ekonomiku un darba tiesisko attiecību jautājumiem.

Ziņotājs: Labklājības ministrijas Darba attiecību un darba aizsardzības politikas departamenta vecākā eksperte Līga Klemere un departamenta direktora vietniece Ineta Vjakse

Ziņotāji informē, ka Eiropā un pasaulē ir kļuvis aktuāls jautājums par nestandarta nodarbinātības formām, tai skaitā platformu ekonomiku. Pašlaik nav vienota regulējuma kas paredz platformu ekonomikā iesaistīto pušu statusu – katra valsts to risina dažādi. Arī Latvijai ir jādomā, ka risināt jautājumu par platformu ekonomikā iesaistīto pušu tiesisko statusu, to tiesībām, pienākumiem un sociālo aizsardzību. Ziņotāji aicina sociālos partnerus pārdomāt, šo personu tiesisko statusu - vai tie būs uzskatāmi par darbiniekiem, pašnodarbinātajiem vai būt jāievieš kāda jauna nodarbināto kategorija. Ar pašreizējo normatīvo bāzi diemžēl šos jautājumus atrisināt nevar.

LDDK norāda, ka šos jautājumus vajadzētu izskatīt arī Sociālās drošības apakšpadomē un Budžeta un nodokļu politikas apakšpadomē. LDDK vēlētos redzēt konkrētus priekšlikumus no valdības puses, kurus varētu izvērtēt attiecībā uz platformu ekonomikā iesaistīto pušu tiesisko statusu, to tiesībām, pienākumiem un sociālo aizsardzību. Vienlaikus LDDK norāda, ka jau šobrīd ir aktuāls jautājums par darbinieku, kas veic attālināto darbu, darba aizsardzību.

LBAS informē par nesen notikušo semināru, kas bija saistīts ar nestandarta nodarbinātības formām. 2018. gada rudenī tiek plānots vēl viens seminārs par šo tēmu, kas radīs jaunu iespēju šos problēmjautājumus pārrunāt. Valdības puse tiek aicināta paust savas idejas saistībā ar platformu ekonomikā iesaistīto pušu tiesisko statusu, lai varētu par to diskutēt rudenī paredzētajā seminārā.

DLTSA nolemj

Pieņemt jautājumu zināšanai. Turpināt plašākas diskusijas.

Par apspriežamajiem jautājumiem izsakās: A.Alksnis, I.Liepiņa, I.Kola, L.Smiltniece, D.Teice, K.Rācenājs, N.Preisa u.c.

6.jautājums

Jautājumi, kas saistīti ar dalību Starptautiskajā darba organizācijā.

Ziņotājs: Labklājības ministrijas Darba attiecību un darba aizsardzības politikas departamenta direktora vietniece Ineta Vjakse.

Sēdes dalībnieki tiek informēti par ikgadējiem ziņojumiem Starptautiskajai darba organizācijai – ziņojumi turpmāk tiks gatavoti tikai angļu valodā. Sociālie partneri tiek lūgti saskaņot ziņojumus pēc iespējas ātrākā laikā.

Sēdes dalībnieki tiek informēti par pagājuša gada Starptautiskajā darba organizācijas konferencē pieņemtajiem lēmumiem. Par šī gada konferencē pieņemtajiem lēmumiem informācija tiks sniegta nākamajā DLTSA sēdē.

LBAS tiek lūgta paust viedokli par 1986.gada SDO konstitūcijas grozījumu ratifikācijas iespējām.

Sēdi slēdz 15:36

Sēdi protokolēja:

Sēdes vadītājs:

A.Pilsuma

A.Alksnis